

פרוטוקול מס' 237

מישיבת ועדת העבודה
י"ח בסבת תשל"ו, 22.12.75, בשעה 10.00

נכחה:

חברי הועדה:

ש. ארבל - אלמוזלינו - יו"ר
א. אנטבי
ז. אסיר
פ. גרופר
ל. דיציאן
ה. זיידל
ד. לוי
ח. שמעוני

מוזמנים:

חה"כ א. גיבלבר
חה"כ ס. לין
ש. אדלר - המשרד לקליטת העליה
ז. ברקאי - משרד השכון
ר. רוז - משרד המסחר והתעשיה
י. קניג - משרד הפנים, הממונה על מחוז הצפון
ס. ריין - מינהל מקרקעי ישראל

מזכיר הועדה: ס. משולם

רשמה: א. אשמן

סדר היום:

מסקנות בנושא איכלוס הגליל ופיתוחו - הצעה לסדר היום של חברי הכנסת א. גיבלבר וא. לין.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: רבותי, אני פותחת את הישיבה.

לפני שנעבור לסדר היום, אני רוצה לציין תופעה חיובית, אנחנו תמיד מציינים דברים שליליים, טוב לציין גם פעם תופעה חיובית, ראיתי במסגרת החדשות בטלוויזיה קטע על נמל התעופה לוד, על עובדי המכס שהודיעו בצורה מפורשת שיעבדו מעל שעות העבודה הרגילות שלהם ללא תמורה כדי לסייע לייצוא, אני חושבת שציבור עובדים כזה ראוי להערכה ולברכה, בהסכמתכם, אשלח להם מכתב ברכה, אנחנו מאמצים את ידיהם והלוואי וציבורי עובדים נוספים ילכו בעקבותיהם.

לפניכם הצעת מסקנות לדיוני הועדה בנושא איכלוס הגליל ופיתוחו, זהו נוסח חדש ונשמטו ממנו כמה דברים שהיו בנוסח הקודם, מצאנו לנכון להכין נוסח חדש מאחר שחלו מספר שינויים, היתה הודעה של ראש הממשלה בישיבת הועדה, היתה החלטת ממשלה בנושא זה ובעקבותיה ננקטו מספר צעדים, ביניהם מינוי מתאם, אנחנו יכולים לציין במיפוק שתת-אלוף יצחק פונדק נקבע לתפקיד מתאם לפיתוח הגליל, והוא יעבור לגור בגליל, זהו אדם שכבר הוכיח את כושרו ודבקותו במטרות שהציבו לפניו, עשה רבות בתחומים רבים ואני בטוחה שיעשה רבות גם בתחום זה.

יושבים אתנו נציגים מוסמכים של המשרדים הנוגעים בדבר ובוודאי יוכלו להוסיף או לעדכן כמה וכמה דברים. מזכיר הועדה יקרא את הנוסח החדש של הצעת המסקנות.

ס. משולם: "מליאת הכנסת העבירה ב-17 ביולי לוועדת העבודה את הדיון בהצעות לסדר-היום של חה"כ א. גיבלבר וחה"כ א. לין בנושא: "איכלוס הגליל ופיתוחו". הועדה קיימה מספר רב של דיונים שבמהלכם שמעה את ראש הממשלה, שר המסחר והתעשייה, שר השיכון, ראש המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, מנהל מינהל מקרקעי ישראל, נציגי משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, ראשי עיריות וראשי מועצות מקומיות בגליל. כן ערכה הועדה סיור בגליל וביקרה בערים, בסועצות מקומיות, בקיבוצים ובכפרי מיעוטים, ושמעה את תושביהם ונציגיהם של הישובים.

מבוא ורקע

במהלך דיוני הועדה הועלו לבירור בעיות דמוגרפיות הקשורות במגמות הממשלה מבחינת הקדימויות בפיתוח חלקי המדינה השונים, הפניית המשאבים למטרות אלו וגורמי התפתחות כלכלית וחברתית שגרמו להאטה בפיתוח הגליל.

א. גיבלבר: צריך לכתוב: הקדימויות בפיתוח חלקי המדינה השונים לפי מדיניות פיזור

האוכלוסיה.

ס. רייז: מציע להוציא את המלים "בעיות דמוגרפיות".

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הנוסח המתוקן של סעיף זה: במהלך דיוני הועדה הועלו לבירור בעיות איכלוס הגליל ופיתוחו ובעיות פיזור האוכלוסיה הקשורות במגמות הממשלה מבחינת הקדימויות בפיתוח חלקי המדינה השונים.

ס. משולם:

פיסקה שניה בסעיף מבוא ורקע:
"סחוז הגליל, הכולל את נפות כנרת,
צפת, ישרעאל ועכו, והמשתרע על שטח של 3,200 ק"מ מרובע, מאכלס 492,000
נפש, מזה 264 אלף יהודים, צפיפות האוכלוסיה היא 148 נפש לק"מ מרובע,
וזוהי צפיפות מינימלית בהשוואה ליתר אזורי הארץ, פרט לאזור הנגב הכולל
את המדבר והערבה, האוכלוסיה שבאזור הגליל היא דלילה, ברובה חקלאית,
כשאחוז התעשייה בה סטן יחסית, רמת החיים, רמת ההכנסה ורמת השרותים נמוכות
יחסית לעומת אזורים אחרים בארץ."

א. גיבלבר: אני מציע לקחת מספרים מהשנתון הסטטיסטי
לשנת 1974.

א. סניג: המספרים לסוף 1974 הם 523 אלף נפש
לסתובם 302 אלף יהודים.

א. אנטבי: צריך לציין שהמספרים הם לסוף שנת 1974.

ר. דוד: אין זה נכון שהאוכלוסיה ברובה חקלאית.

ז. ברסאי: האוכלוסיה ברובה כפרית, לא חקלאית.

היו"ר ש. ארבלי-אלטוולינו: מציעה למחוק את המלים "יחסית לעומת
אזורים אחרים בארץ." אפשר לכתוב שרמת
ההכנסה ורמת השרותים אינן מניחות את הדעת.

א. גיבלבר: מה שכתוב פה מתאים למציאות. למה להתעלם
מזה? אם יש אזורים שגם בהם הרמה
נמוכה, אפשר לכתוב שהרמה בגליל נמוכה לעומת אזורי סרכז הארץ ואזור
החוף.

היו"ר ש. ארבלי-אלטוולינו: נתקן את הסעיף ונכתוב: לעומת אזור החוף
וסרכז הארץ.

לפי התיקון במספר האוכלוסים צריך יהיה
לתקן את הצפיפות לק"מ מרובע.

ס. משולם: "בדיוני הועדה התברר כי ערי הגליל
והישובים החקלאים בגליל לא התפתחו.
כרמיאל הגיעה לכ-8 אלפים תושבים בתום עשור לקיומה, מעלות ל-3,500
תושבים בתום 20 שנות קיום, שלומי ל-2,200, מגדל העמק ל-12,000,
ונצרת העלית ל-19,000 תושבים."

א. ליו: אין טעם במספרים אם לא נבהיר את המצב
האומלל, אם לא נציב את המספרים לעומת
הציפיות שהיו בשעה שתיכננו את התכנית. אפשר לומר: בניגוד לציפיות
ולתכנונים שהיו כך וכך, יש פיגור כזה וכזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלטוולינו: נכתוב בסעיף זה: ערי הגליל והישובים
החקלאים בגליל לא התפתחו לפי תכנית
תפרושת האוכלוסים.

ס. משולם: הישובים החקלאים:
"הישובים החקלאים פיגרו בהתפתחותם. מספרים
חברתיים וכלכליים פקדו את ישובי האזור. תושבים רבים עזבו וברובם

התחלפה האוכלוסיה, ברוב הישובים החקלאים האוכלוסיה דלילה ומבוגרת. הם מפוזרים על פני שטח גיאוגרפי גדול, הישובים ברובם קטנים וחלשים; החקלאות בפייגור ובולט העדר מרכזים אזוריים ההולמים את צרכי הישובים. ניתוח שעור הגידול של האוכלוסיה היהודית בגליל התחתון מצביע על כך שבעשור האחרון לא גדלה האוכלוסיה של הישובים. לעומת גידול האוכלוסיה בקיבוצים ובמוסדות החינוך החקלאי, היתה ירידה באוכלוסית המושבים. כתוצאה מכך ירד משקלה של האוכלוסיה היהודית."

א. גיבלבר: מציע להוציא את המשפט " לעומת גידול האוכלוסיה בקיבוצים ובמוסדות החינוך החקלאי, היתה ירידה באוכלוסית המושבים".

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נמחק משפט זה. אין צורך להבריל כיון קיבוצים ומושבים.

ט. משולם: לתאור הישובים החקלאים העיר מר יחיאל אדמוני: התאור הוא נחלת העבר, התמונה על מצב הישובים לא מדוייקת. בהווה רוב הישובים יציבים באוכלוסיה ומקיימים עצמם בכבוד.

א. גיבלבר: עם כל הכבוד למר אדמוני, את הפיסקה הזאת לקחנו מדו"ח של ועדה לישובים החקלאים בגליל התחתון, בראשתו של משה כלפון. היו לפנינו מסקנות הועדה הזאת, ופיסקה זו היא מתוך המסקנות, ולא במקרה היא נמצאת כאן.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: כשנגיע למסקנות נכתוב שאמנם חלו שינויים בשנים האחרונות. במקום זה ישאר הנוסח כפי שהוא.

ט. משולם: "נתוני השנתון הסטטיסטי משנת 1971 מצביעים כי היתה תנועת אוכלוסין שלילית של כ-12 אלף תושבים מהגליל לאזור המרכז."

ג. דוד: מדוע לקחת דווקא את שנת 1971?

י. סניג: זו היתה השנה הגרועה ביותר והיא גרמה לזעזוע והתעוררות.

ז. ברקאי: צריך לציין ששנת 1971 היתה שיא ולהסביר למה מציינים דווקא נתונים של שנה זאת.

ג. דוד: מציע לקשור את זה בפיסקה הראשונה בעמוד 2; תופעה שהחמירה והגיעה לשיאה בשנת 1971, כאשר תנועת האוכלוסין השלילית היתה כ-12 אלף תושבים.

ט. משולם: עמוד 2: "במהלך הדיונים התברר לחברי הועדה כי מספר התושבים היהודים בגליל גדל בשנים 1948-1955, אולם החל משנה זו נוצר קפאון בגידול האוכלוסיה היהודית."

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נכתוב: במהלך הדיונים התברר לחברי הועדה כי מספר התושבים היהודים בגליל גדל בשנים 1948-1955, אולם החל משנה זו נוצר קפאון בגידול האוכלוסיה היהודית,

תופעה שהחמירה והגיעה לשיאה בשנת 1971, כאשר היתה תנועת אוכלוסין שלילית של כ-12 אלף תושבים מהגליל לאזור המרכז.

ט. משולם: הועדה דנה בשאלות נוקבות וקשות אלו במשך שנה ומחצה, עקבה אחר הנעשה בנושאים אלה, דירבנה את הגופים הממשלתיים והציבוריים העוסקים בזה, תרסה תרוסה נכבדה להחדרה לתודעת המוסדות והציבור הרחב חשיבותו של נושא איכלוס הגליל ופיתוחו.

א. ליון: לפה לכתוב שהועדה דנה בשנה שנה ומחצה? זה לא ציון לשבח.

היו"ר ש.ארבל-אלמוזלינו: רשום סתי הועלתה ההצעה לסדר היום. אנחנו לא מתחמקים ולא מסתירים שדנו בנושא במשך שנה ומחצה, כי רצינו לקדם אותו והנושא הוא נכבד וכבד.

ט. משולם: הועדה יסקדם בלרעה את הצעדים שנקטה הממשלה כמשך התקופה שנושא זה נמצא בטיפול של הועדה, ומציינת בהערכה את מדיניותה בשאלות אלו.

מדיניות הממשלה
הממשלה התוותה את מדיניותה בשאלת פיתוח הגליל ואכלוסו בשלושה תחומים: א. עדיפות לאיכלוס הגליל; ב. תכניות לטווח ארוך ולטווח קרוב; ג. גישה ארגונית מיוחדת לטיפול באזור הדורש מאמץ מיוחד.

ראש הממשלה שהופיע בישיבת הועדה מסר כי בשנת התקציב הנוכחית תועיד הממשלה 1.5 מיליארד ל"י לאיכלוס הגליל, לפי הפרוט הבא: שכונות 940 מיליון ל"י הוצאות חרום אזרחיות - 171 מיליון ל"י, מסחר ותעשייה - 63 מיליון ל"י, תחבורה - 1.4 ל"י, מע"צ - 6.5 מיליון ל"י, חקלאות 65 מיליון ל"י, מינהל סקרטי ישראל - 11 מיליון ל"י, בריאות - 18 מיליון ל"י, חינוך - 80 מיליון ל"י, משרד הפנים - 9 מיליון ל"י.

כל זאת הנו תקציב פיתוח ואינו כולל

את התקציבים השוטפים.

מהלך תקציב ביזה של הממשלה מעיד על

צעד ראשון למימוש מדיניותה הלכה למעשה.

ר. דוד: מבדוק את המספרים ואדווח לוועדה אם אמנם הוציאו המשרדים את הסכומים האלה.

היו"ר ש.ארבל-אלמוזלינו: כאן אין מקום לתיקון, עובדה היא שראש הממשלה מסר לנו מספרים אלה. נקבל מסר דוד דיווח אם אמנם הוצא כל הסכום הזה ומה יש במסגרת התקציב לקראת השנה הבאה.

ר. דוד: בעוד כחודש או ששה שבועות אוכל לתת נתונים מדוייקים. עכשיו נערכת

בדיקה. רוב הסכום אמנם הוצא.

ד. לוי: התכנית יפה, יש תכנית, יש יעדים, יש כסף, אבל הועדה צריכה לשאול מה נעשה. בינתיים נוטפו בגליל 700 יהודים לעומת 9000 איש מהמיעוטים.

בשנת 1974 נוספו 790 איש.

י. קניג:

מספר הערבים שנוספו בשנת 1974 גדול
ב-3500 ממספר היהודים שנוספו בגליל.
המספרים שניתנו פה, 800 מול 9000, מצביעים על הבדל גדול מ-8000.

א. גיבלבר:

ההשקעה היא לטווח ארוך ואין היא נותנת
פרי בשנה אחת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

קודם כל יש לציין את העובדה שראש
הממשלה היה בועדה ומסר מה שמסר. אם
ביצעו או לא ביצעו זו כבר שאלה אחרת.

ז. ברקאי:

עם כל הכבוד לראש הממשלה ולהשקעה
הגדולה, השאלה היא אם יש בכוח ההשקעה
הזאת למשוך אנשים ומה עושים כדי למשוך אותם.

ד. לוי:

שנינו תושבי אותו אזור ומכירים אותו.
אני לא צריך לספר לך כמה קשה להעביר
משקחה ממרכז הארץ. הכסף לא יענה. בכסף אפשר רק להשתמש כדי להחזיר
תודעה כדי שיבואו יהודים. נדמה לי שיעד התקיפה שלך, חבר הכנסת לוי,
איננו מתאים. מה שכרגע מנסים לעשות הוא ליצור תשתית. דבר זה מעולם
לא נעשה. כאילו מידה יהיו תוצאות, זאת נדע רק בעוד שלוש שנים.

י. קניג:

הפרוט בסעיף זה מחייב את ראש הממשלה
והממשלה, ולכן טוב שיופיע במסקנות.

א. גיבלבר:

לפני המסקנות נוסף: לאחר דיון
מטצה ורחב עם כל הגורמים הנוגעים בדבר
הגיעה הועדה למסקנות הבאות:

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מסקנות

מ. משולם:

1. בעית איכלוס הגליל ופיתוחו דורשת
קידום נמרץ כסדר העדיפויות של המדינה בהתחשב בצרכים הלאומיים
והמשימות המדיניות והחברתיות של ישראל.
המשימות העומדות בפני הציבור ורשויות
המדינה בפיתוחו של אזור זה מחייבת את הגברת התודעה הלאומית מבחינה
זו והתגייסותן של שכבות ציבור רחבות, כמיוחד מקרב הדור הצעיר
והעולים, להתיישבות בגליל על כל צורותיה.
2. הועדה קבעה, כי לשם פתרון הבעיה
כאופן כולל על רשויות המדינה להגביר את התאום הבינומטרי בתכנון
וביצוע תפקידיהן באיכלוס הגליל ופיתוחו ולזרז בכך את ההליכים
הקשורים בבנין ותיעוש האזור כמשימה לאומית מרכזית.

כל מה שמופיע לאחר סעיף זה בענין המתאם
מקומו בסעיף 4.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מציעה במקום זה להוסיף סעיף שהיה
בנוסח הקודם, סעיף 3 בעמוד 2: "המשימות הקשורות באיכלוס הגליל
ובפיתוחו דורשות הפניית משאבים גדולים מצד משרדי הממשלה, הסוכנות
היהודית וגורמים ציבוריים. התפקידים הקשורים בכך דורשים הערכות
מירבית בתכנון, בביצוע ובמעקב מתמיד אחר מילוי המשימות".

ס. משולם: 3. הועדה רוסמת בפניה בסיפוק את החלטת הממשלה שהועברה אליה במכתב ראש הממשלה מתאריך 29.10.75 לאמור: "ועדת השרים לערי פיתוח תפעל לקידום ולתאום הפעולות של המשרדים השונים לפיתוח הגליל. הפעולה תעשה במסגרת התקציבים המאושרים והמסכומים המסוטוריות הקיימות. יו"ר ועדת השרים לערי פיתוח ימנה "מתאם פיתוח הגליל" שיפעל בתפקידי המרצה ותאום ומסכותו תוגדר על ידי ועדת השרים לערי פיתוח.

4. הועדה סצינת בסיפוק את הודעת השר חיים בר-לב, ראש ועדת השרים לעניני עיירות הפיתוח, על מינוי והגדרת מסכומיו של מתאם פעולות הממשלה בגליל.

תפקיד המתאם: ייזום תכניות לפיתוח הגליל, ייזום הקמת סקורות תעסוקה המתאימים למטרות פיתוח הגליל, קיום מעקב אחר ביצוע ההחלטות ותכניות הפעולה שיאושרו בוועדת השרים לערי הפיתוח והנוגעות לגליל.

משרדו של המתאם יהיה בנצרת עילית. המתאם המיועד הנו תת-אלוף יצחק פונדק והוא אמור להתחיל בתפקידו בתאריך 1.1.76.

א. גיבלבר: מציע לא לציין את שם המתאם.

היו"ר ש. ארבל-אלמנולינו: לא נציין שם. נכתוב: משרדו של המתאם יהיה בנצרת עילית והוא יתחיל בתפקידו ב-1 בינואר 1976.

ס. משולם: 5. הוועדה סצינת בסיפוק כי במהלך דיוניה הועלה הרעיון להקמת מועצה ציבורית אשר תהיה סורכנת מראשי הערים, המועצות המקומיות והאזוריות בגליל.

הוועדה שמחה לציין כי מועצה ציבורית זו הוקמה בחודש האחרון, בראשונה של ראש עיריית טבריה מר ס. צחר, תפקיד המועצה הוא להשפיע סכלי ראשון על פיתוח הגליל ואכלוסו. המועצה הציבורית קיבלה את ברכת הממשלה וועדת השרים לעניני עיירות הפיתוח, והועדה מצרפת ברכותיה.

שכונ

1. הועדה רוסמת בפניה בסיפוק את הודעת שר השיכון בענין הדיור לאמור: "ב-1974 הוחל בבניית " - כאן יש טיפוס היחידות - יחידות דיור בגליל; בתכנית לשנת 1975 מדובר על 8000 יחידות, מזה בשלבי בניה עד היום כ-5000 יירות, 3000 היירות הנוספות ייבנו עד לחודש אפריל 1976."

ז. ברקאי: בשעתו דובר על 25 אלף יחידות דיור וסזה הקציבו לגליל 8000 יחידות. הממשלה החליטה על קיצוץ 300 מיליון לירות בתקציב משרד השיכון, ולפיכך ירד באלף מטפר היחידות בגליל ויהיו 7000 ולא 8000. בשלבי בניה יש כבר קרוב ל-6000 יירות וייבנו עוד 1500.

ד. לוי: לא יתכן שהקיצוץ יחול על התקציב שמיועד לגליל. זו סתירה להודעת ראש הממשלה ומסיה מהבטחות.

הודעת ראש הממשלה היתה נכונה בעתה.

ז. ברקאי:

הממשלה החליטה שמכל תקציב לשכון
32% מיועדים לגליל. כאשר ירד הסך

ר. דוד:

הכל, ירד גם חלקו של הגליל.

לנו נמסר שתקציב השכון בגליל יהיה
940 מיליון לירות. אם בתקציב הזה

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

קיצו, נציין בצער כי קוצץ התקציב שהיה מיועד לשכון בגליל שעליו
הודיע לנו ראש הממשלה.

עמוד 4: 2. הועדה מביעה הערבה רבה
לעובדה כי הממשלה משקיעה מאמצים

מ. משולם:

רבים לקידום הבנייה בגליל, על ידי כך ש-32% מכלל הבנייה הממלכתית
מופנה לאזור הגליל.

בהקשר לכך ממליצה הוועדה שכל תקציבי
הפיתוח של המשרדים הממשלתיים תיקבע פרופורציה של 32% לגליל.

הסכומים יופיעו בנפרד בספר התקציב ושינוי מעיפים יחייב אישור ועדת
הכספים.

אנחנו רוצים שישוריינו בכל משרד ומשרד
תקציב לפיתוח הגליל. שאלה היא אם

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

צריך לקבוע כמה אחוזים.

במשרד השכון יש אחוז קבוע, אני לא בטוח
שזה מתאים למשרדים האחרים. יכול

ז. ברקאי:

להיות משרד שצריך להקציב לגליל 60% מתקציבו.

תקציב הפיתוח של המדינה הוא 18

ר. דוד:

מיליארד לירות, אם נקבע ש-32% מזה

יופנו לגליל, הרי זה מחוץ לכל פרופורציה. תקציב הפיתוח כולל גם
תחנות כח, בתי חולים, אי אפשר לקבוע ש-32% יופנו לגליל. אפשר להגיד
שמשרדי הממשלה צריכים לשאוף לקבוע לגליל קדימות גבוהה.

אתה טועה אם אתה חושב שנמכרים לניסוח
כזה: משרדי הממשלה צריכים לשאוף...

א. לין:

לא מדובר על תחנות כח ובתי חולים, מדובר על הפנייה של 32% של
המשאבים לגליל כדי שיהיה לכם קשה להוציא מתקציבים שמיועדים לגליל.

נקשר לשיכון כבר נקבע ש-32% מהתקציב
מיועדים לגליל.

ר. דוד:

יש לשמור על מה שנקבע בבנייה ולהמליץ
שגם משרדים אחרים ישריינו במסגרת תקציבי הפיתוח והתקציבים השוטפים

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

סכומים שיופנו לגליל.

המשרדים האחרים צריכים לקבוע סכומים
מתאימים בפרופורציה לבנייה, אבל לא

ר. דוד:

אחוז אחיד. משרד הנריאות לא יכול ולא צריך לתת לגליל 32% מתקציבו.

י. סניג:
אני מציע לא להגביל את ההמלצה לנושא הפיתוח בלבד, כי לא תמיד הפיתוח בלבד קובע את טיב החיים באזור. הפיתוח צריך להיות מואץ.

ג. לוד:
נכל תקציבי הפיתוח של המשרדים הממשלתיים ישוריינו סכומים מתאימים לפרופורציות הנבייה והפיתוח המואץ שנקבעו על ידי הממשלה.

מ. רייז:
אני מציע: ישוריינו הסכומים הדרושים לפיתוח מואץ.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
הנוסח המתוקן של הסעיף יהיה: בהקשר לכך סמליצה הועדה שנכל תקציבי המשרדים הממשלתיים ישוריינו הסכומים הדרושים לפיתוח מואץ של הגליל. הסכומים יופיעו כנפרד בספר התקציב ושינוי סעיפים יחייב אישור ועדת הכספים.

ד. לוי:
אני מציע לכתוב: הסכומים הדרושים לפיתוח מואץ ולשרותים המתחייבים מהיקף הפיתוח.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נתקן: הסכומים הדרושים לפיתוח מואץ ולשרותים המתחייבים מכך.

י. סניג:
לפני שעוברים לסעיף 3 המדבר על פתרונות דיור, אני מציע למצוא נוסח מתאים שידגיש את דעת הועדה שיש למנוע בנייה לא חוקית.

א. גיבלבר:
זה ענין לוועדת הפנים.

א. לוי:
ועדת העבודה אינה יכולה להכנס לתחומה של ועדת הפנים. הערה בענין בנייה בלתי חוקית יכולה להופיע בסוף "נושאים שונים".

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
הסיקום לא חשוב, אבל אנחנו צריכים להביע דעתנו. אנחנו מדברים על עניני חינוך, בריאות, על כל הנושאים. אנחנו יכולים במסגרת "נושאים שונים" להגיד כי ועדת העבודה מפנה את תשומת לבו של שר הפנים לדברים שנמסרו לה על בנייה לא חוקית שמפריעה לתכנון, ופונה אליו למנוע זאת.

ס. משולם:
3. הועדה בדעה כי במסגרת המאמצים הנעשים במציאת פתרונות דיור יש לבדוק במירב תשומת הלב פתרונות דיור לבני ההתיישבות העובדת. כיום מצויים רבים מבני המושבים שרוצים להמשיך להתגורר במקומות בהם נולדו וגדלו. בכורח הנסיבות הם נאלצים לעזוב את האזור. על המחלקה להתיישבות לתת תשובה לשאלה זו.

פ. גרוסר:
זה אחד הדברים הכי חשובים. לפי ההחלטות יש בן אחד שממשיך במושב ויתר הבנים צריכים לעזוב את המושב. צריך להמליץ שבגליל תהיה חריגה מהכללים האלה כדי שגם בן שני ושלישי יוכלו להשאר במקום.

א. לוי:
הכלל נקבע בגלל סיגבלות של קרקע ומים.

פ. גרוסר:
הבן השני יוכל לבנות ביתו על המגרש של אביו ולא להיות חקלאי, אחרת נגרש מהאזור בניים טובים.

א. אבטכי:

אני מציע שלא נכנס לויכוח זה.
מציע למחוק את המלים "נכורח הנסיבות
הם נאלצים לעזוב את האזור", האחריות לפתרון היא לא על המחלקה
להתישבות לבדה, שותפים בזה גם משרד השכון, משרד המסחר והתעשייה,
המתאם, כל הגורמים האלה ציינים בהקדם למצוא תשובה לשכון ותעסוקה
כדי למנוע עזיבת בני המושבים. בגליל.

בענין בני המושבים היתה לי הצעה
לסדר היום, שהועברה לוועדת הכלכלה.

ב. ריין:

אני מציע לנסח את סעיף 3:
הועדה ברעה כי במסגרת המאמצים
הנעשים למציאת פתרונות דיור, יש לתת מירב תשומת הלב למציאת
פתרונות דיור לבני המושבים בתוך האזור. כיום מצויים רבים מבני
המושבים שרוצים להמשיך ולהתגורר במקומות בהם נולדו וגדלו,
ובנסיבות הנוכחיות הם עוזבים את האזור, על כן על המחלקה להתישבות,
משרד השכון, משרד המסחר והתעשייה וכו' לחפש פתרונות דיור ותעסוקה
באזור לבנים אלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הנוסח שהציע מר ריין יבוא במקום סעיף 3.

פ. גרופר: בסעיף זה אפשר לדבר גם על החקלאות
הפרטית.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: יש סעיף מיוחד למושבות.

ג. משולם:

"4. הועדה מברכת את החלטת ועדת
השרים לסייע לפרט העובר ממרכז הארץ
לאזורי פיתוח, הסיוע העיקרי מתבטא בתחומים הבאים: סיוע ברכישת
הדירה, משכנתה, הלוואה עומדת ומענק לצרכי העברת המשפחה.

כן מציינת הועדה את הפעלת התכנית
הנקראת "בנה ביתך", שבש נוסף לסיוע המוזכר לעיל יש גם הטבות
ברכישת הקרקע, רישום בטאבו ושחרור מהוצאות דומות."

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אין צורך בפרטים.

י. סניג: מציע למחוק את הפיסקה על התכנית
"בנה ביתך".

ז. ברקאי: צריך להזכיר את התכנית "בנה ביתך",
וכל מה שנא אחרי כן יש למחוק.

א. גיבלבר: מה פרוש לסייע? צריך לדבר על
עידוד ותמריצים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בהמשך לסעיף 3, אי אפשר לדבר רק על

בני המושבים בלי לציין התפתחות
הישובים הקיימים, בנוסח הקודם נאמר: "כן ממליצה הועדה על הגדלתם
וחיזוקם הכלכלי-חברתי של הקיבוצים והמושבים הקיימים באזור הגבול,
בגליל המרכזי ובגליל התחתון". אני מציעה להוסיף את זה אחרי
סעיף 3.

אני מציעה לכלול פה סעיף מיוחד בענין
המושבות, כי הוא קשור בשכונן: הועדה רשמה לפנייה הודעת שר השיכון
כי הטיפול במושבות הותיקות בגליל הוטל על משרד השיכון.

ס. ריין:
אני לא בטוח שיפתחו את המושבות בקנה
מידה רחב, הפתרון לבני מגדל יהיה דומה
לפתרון לבני המושבים: הם ישארו באזור אבל לאו דוקא במקום שהם נמצאים
היום, אי אפשר להרחיב את המושבות בלי סוף אם רוצים לשמור על אופיין
החקלאי.

י. קניג:
התקציבים שכבר אושרו מסתכמים
במיליונים, אני חושב שבעוד שנתיים או
שלוש שנים אי אפשר יהיה להכיר את המושבות, מכהינת הפיתוח והשרותים,
כבישים, שכונן.

פ. גרופר: יש גם תכניות לפיתוח חקלאי.

הינ"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: עד כה למושבות לא היתה כתובת שיכלו
לפנות אליה. עכשיו מצאה הממשלה
לנכון להטיל על שר השכונן את הטיפול במושבות. הוא יטפל בכל; לא רק
בעניני דיור.

אני מציעה את הנוסח: הועדה רשמה לפנייה
הודעת שר השכונן שהטיפול במושבות הקטנות בגליל הוטל על משרד השיכון,
שישמש כתובת עבורן ויעשה לפיתוחן וקידומן של המושבות תוך תאום עם
המשרדים הנוגעים בדבר.

ס. ריין:
אני רוצה להציע נוסח לסעיף 4:
הועדה מברכת על החלטת ועדת השרים
שקבעה קריטריונים למתן עידוד ותמריצים לסייע לפרט העובר ממרכז
הארץ לאזורי פיתוח, הסיוע העיקרי מתבטא בתחומים הבאים: סיוע ברכישת
הדירה, משכנתה, הלוואה עומדת ומענק לצרכי העברת המשפחה.
כן מציינת הועדה את הפעלת התכנית
הנקראת "בנה ביתך" באזור הפיתוח בגליל.

י. קניג:
בכל מקום שכתוב "הגליל" צריך לומר
מחוז הצפון, כי כלולים בזה גם עמק
הירדן, בית שאן, עמק יזרעאל.

ר. דוד: בשבוע הבא תגדיר ועדת השרים מהו הגליל.

הינ"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
בסעיף 12 בנוסח הקודם נאמר: "הועדה
מבורה כי יש לעודד השקעת משאבים ומאמצים
מיוחדים בשיקומן ופיתוחן של המושבות הותיקות בגליל התחתון ובגליל
העליון", לזה נוסיף: הועדה רושמת הודעת שר השכונן...

ד. לוי:
התכנית "בנה ביתך" היא תכנית יפה,
אבל היא לא עומדת במבחן המציאות.
אנחנו צריכים לקרוא לעידוד הנושא והפעלתו על ידי תמריצים.

ז. ברקאי:
המצב היה חלש עד לפני כחצי שנה. בחצי
השנה האחרונה כבר הוקצב כסף והתחילו
להפעיל את התכנית, בחודשים הקרובים תתחיל ההרשמה ויתחיל הטיפול
בבנייה.

אני מציע להוסיף: ופונה למשרדים
הנוגעים בדבר לתגבר קצב הביצוע.

ס. ריין:

הניקוש הוא מעל המשוער. צריך להרחיב.

ר. דונ:

אם יהודים טובים מחיפה רוצים לתרום
לציונות ולקבל מענק של רבע מיליון
לירות כדי שיבואו למספר חודשים בשנה למעלות, הרי לא לכך הכוונה.

י. סויג:

אנחנו לא דנים בקריטריונים של התכנית
"בנה ביתך".

ס. ריין:

יהודים מחיפה לא צריכים לתרום לציונות,
הם רק צריכים לרצות לגור במעלות. יבנו
כיתם בגליל ואנחנו נתמוך בהם, לא צריך לתת להם תנאים יותר נוחים
מאשר לכל מי שרוצה לבוא לגליל, אבל לתת מה שנותנים לכל יהודי שעובר
לגליל.

א. גיבלבר:

אני מציעה להוסיף: הועדה פונה למשרדים
הנוגעים בדבר לתגבר קצב ביצועה ולבדוק
אפשרויות הרחבתה, הכוונה לתכנית בנה-ביתך.

היו"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

5. ועדת העבודה בדעה שהתמריצים
שהחלט עליהם, המוזכרים לעיל ואשר
ניתנים לתושבים העוברים לעיירות הפיתוח, נמצאים חייבים במס בעקבות
הרפורמה - הרי שיש לפטור הסבות אלו ממס ואם לאו יש להגדיל את
התמריצים באופן פרופורציונלי כך שנטו ההטבה ישאר במלואו.

ס. משולם:

בתחום השכון חסר עניין הועדות המחוזיות,
הועדת המסונה על מחוז הצפון והודעת
מינהל מקרקעי ישראל, בנוסח הקודם בסעיף 8 נאמר: "הועדה שמעה
בדאגה על הקשיים בדבר הכנת קרקע זמינה לבניה ותיעוש. בהקשר זה רשמה
לפניה הועדה את הודעת נציגי מינהל מקרקעי ישראל, כי לא קיימת בעיה
של העמדת קרקע למשימות אלו וכי אזורים גדולים עומדים בשממנם. הועדה
סמליצה כי הגורמים האחראים והמינהל יזרזו את התכנון, התחיקה והביצוע
הקשורים באיכלוס הגליל". מאז השתנה המצב, נציין את הפעולה שנעשתה
על ידי מינהל מקרקעי ישראל תוך פרק זמן זה על מנת להעמיד קרקע למשימות
הללו ולבצע את התכניות, אנחנו מבקשים סמינהל מקרקעי ישראל להמשיך
במאמצים כדי שבעית הקרקע לא תהווה עיכוב לפיתוח הגליל.

היו"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

נאמר שאישור תכניות בוועדות המחוזיות
נמשך זמן רב, אנחנו רוצים לרשום לפנינו הודעת המסונה על מחוז הצפון
במשרד הפנים שלא יהיו עיכובים בביצוע תכניות בשל הליכים הקשורים
עם ועדות מחוזיות, ומבקשים שגם בעתיד יעשו כל המאמצים שהליכים אלה
לא יעכבו ביצוע התכניות.

הועדה קוראת למשרד הפנים לקבוע תכנית
מיתאר לאותם מקומות שטרם נקבעו להם תכניות מיתאר.

כאן המקום להכניס עניין הבנייה הבלתי-
חוקית.

א. גיבלבר:

אני מציע: הועדה מבקשת מהמוסדות
הנוגעים בדבר להמשיך בפיתוח מואץ
של ישובים המיועדים לבדואים בגליל ובהקשר זה לעשות כל המאמצים
להפסיק בנייה בלתי חוקית.

ס. ריין:

מינהל מקרקעי ישראל איתר שטחים המיועדים לפיתוח הן בתחום עיירות הפיתוח והן לפיתוח התעשייה. פעולת המינהל קשורה באישור ועדות סטטוטוריות, ולפעמים לא רק ועדה מחוזית. במקומות מסוימים הדבר כרוך גם בהפקעות, וצריכה הועדה לדעת זאת.

אני מציע שתהיה פנייה לכל הועדות הסטטוטוריות שקשורות באישור תכנית בגליל שיזרזו בסידת האפשר את ההליכים,

י. סניג:
בדרך כלל אין עיכובים. העיכובים הם בעיקר מצד ההתיישבות העובדת, ויותר נכון, מצד הקיבוצים, אנחנו חייבים לגבור על נושא זה בהסברה, פשרה והידבקות, לא בנוקשות.

אני מציע שבסעיף זה הפנייה תהיה לא רק לרשויות סטטוטוריות אלא גם לגופים לא סטטוטוריים, כמו ההתיישבות העובדת ועוד, שיתבקשו לראות את התמונה הכוללת ולהבין כי עליהם לסייע בנושא זה, בוועדות המחוזיות אין בעיות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נרשום לפנינו את הודעתך.

האם לא כדאי לציין גם את התכנית

לסקטור הערבי?

י. קניג:
אני מציע לכתוב: הועדה מציינת את תכנית הרחבת הבנייה בכל כפרי המיעוטים ואת ביצוע תכנית משרד השכון במספר כפרים.

א. לין:
ויחד עם זה מציינת הועדה שיש לפעול נגד בנייה בלתי חוקית.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נרכז בסעיף זה עניין הבדואים, הרחבות ותכניות משרד השכון. את עניין הבנייה הבלתי חוקית כנכיס בסיפא של הסעיף.

מ. ריין:
מציע ניסוח: הועדה קוראת לוועדות בניין ערים וליתר הועדות הסטטוטוריות הקשורות לתכנון הגליל לבדוק ולאשר תכניות שהוגשו על ידי יזמים בהמלצת משרד הפנים ומינהל מקרקעי ישראל.

הועדה רשמה לפנייה הודעת יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה בצפון כי הורחבו תחומי הבנייה בכפרי המיעוטים וכי הוכנו תכניות מיתאר לרוב הכפרים.

הועדה רשמה לפנייה את תכניות משרד השכון במיגזר המיעוטים וקוראת למשרד השכון לשקוד על ביצוען. כן קוראת הועדה למשרדים הנוגעים בדבר לתגבר את פיתוח הישובים המיועדים לריכוז בדואי הגליל ומבקשת ממשרד הפנים להקפיד על מניעת הבנייה הבלתי-חוקית באזור ומיצוי ההליכים החוקיים למניעתה.

א. לין:
בקשר לריכוזים, מדובר לא רק על בדואים.

מ. ריין:
בתכניות משרד השכון יש הרחבת שכוונות בכפרים. ריכוזי בדואים זה דבר מיוחד. אני מבקש להפריד בין השניים, כי בנייה בלתי חוקית קשורה רק באחד מהם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נכלול במסקנות את הנוסח שהציע מר ריין. את הביטוי "מיעוטים" אני מציעה להחליף בביטוי "אוכלוסיה לא יהודית".

י. קניג: הערה שצריך הייתי להעיר לפני סעיף 2. למעשה כל העניין נע סביב חכנית מתאר מחוזית שאושרה להפקדה על ידי מועצה ארצית לתכנון ולבנייה, והיא מנחה כל מה שמונח לפנינו, היא מוליכה את תפרוש האוכלוסיה, תפרוש הישובים, תפרוש התעשייה.

אני מציע להוסיף: הועדה שמעה הסברים מיושב ראש הועדה לבנין ערים במחוז הצפון על חכנית מתאר למחוז הצפון, שאושרה להפקדה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבנייה ואושרה על ידי הממשלה, חכנית הקובעת את תפרוש האוכלוסיה, יעדי הקרקע, אזורי תעשייה, פיתוח הישובים הקיימים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נוסיף את זה כמבוא לסעיף 2.

מ. ריין: עד כה לא נאמר דבר בענין התעשייה הצבאית. אינני יודע אם כדאי לעמוד על כך במיוחד או לדבר באופן כללי על העברת תעשייה לצפון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו מטפלים בנושא, אבל לא כדאי לציין זאת כאן.

מה בענין המינהל?

מ. ריין: יש הודעה מכל המשרדים שלא זה הגורם המפריע. את ענין ההפקעות לא רוצים להזכיר במסקנות. אפשר לכתוב: הועדה מציינת בסיפוק שהקרקעות הדרושים למשימות אחרות על ידי מינהל מקרקעי ישראל ומבקשת לזרז הליכי העמדתן לרשות הגורמים להם הן דרושות.

מ. משולם: "6. הועדה רושמת בפניה את חוכניות המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית על כל פרטיה כפי שנמסרו על ידי ראש המחלקה מר רענן וייץ ומנהל המחלקה מר יחיאל אדמוני.

חוכניות המחלקה מתייחסות לפיתוח התיישבותי מואץ - מוצע להקים באזור תפן 2 האחזיות לאלתר ובאזור שגב 3 ישובים.

כן הוצע על ידי המחלקה להתיישבות להקים ישובים בשלושה גושים אחרים: 1. באזור שבין חזון לבין כפר הוד. 2. בין סחנין לבין חזון. 3. באזור טורען.

מ. ריין: מציע לשנות את הנוסח: הועדה רושמת בפניה חכניות המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית כפי שנמסרו על ידי ראש המחלקה. חכניות המחלקה מתייחסות לפיתוח התיישבותי מואץ על ידי הקמת ישובים באזור תפן ובאזור שגב לאלתר. כן הוצע על ידי המחלקה להתיישבות להקים ישובים בגושים אחרים, כגון באזורי חזון וטורען. הועדה מבקשת לקדם חכניות התיישבות באזורים אלה.

אני מציע נוסח מסקנה בקשה למינהל: הועדה מציינת בסיפור כי מינהל מקרקעי ישראל, בתאום עם המשרדים הנוגעים בדבר, איתר את הקרקעות הדרושות לפיתוח הגליל, וקוראת למינהל לעשות מירב המאמצים כדי שהקרקעות הללו יועמדו לרשות היזמים בקצב הדרוש.

י. קניג:

אני מציע להוסיף: וכן לעשות לפתרון
המצוקה הקרקעית בישובים.
מדובר על תכנית שהוצגה אצלנו במשרד

לפני היושבת ראש וחברי הועדה.

מ. ריין:

זה כלול בנוסח שלי. באיתורים של
המינהל יש קרקעות שברשותנו וקרקעות
מירב המאמצים, הכוונה ברורה. לא
שלא ברשותנו. אם קוראים "לעשות
צריך לקרוא לילד בשמו.

י. קניג:

אני רוצה לקרוא לילד בשמו. היום
עומדים כבר לעשות הפקעות של קרקעות
בנצרת וכרמיאל, וזה מתעכב בגלל האוצר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

טיפלנו בעניין זה. ביקרנו במקומות
ושמענו הסברים, ובעקבות זה כתבתי
ולמינהל. אני מציע לא לפרש עניין
מכתבים לראש הממשלה, לשר האוצר
זה במסקנות שלנו.

מ. ריין:

מר קניג צדק, כל ההכנות בדרג
הפקידותי כבר נעשו, הדבר תלוי עכשיו
רק בדרג המיניסטרילי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נוסיף: הועדה קוראת לממשלה ולמינהל
לעשות מירב המאמצים להחיש ביצוע
התכניות הקרקעיות להרחבת הישובים הקיימים.

מ. ריין:

אפשר לכתוב בהתחלת סעיף 6: שכוללות
ביסוסם והרחבתם של הישובים הקיימים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מוסכם.

מ. משולם:

"תעשייה ותעסוקה"

1. הועדה רושמת בפניה את הודעת שר
המסחר והתעשייה לאמור: "לפני כשנה נחנכו בגליל 7 מפעלי תעשייה גדולים
ומתוחכמים. הכוונה למפעלים שעם ראשית ייצורם הם מעסיקים 80 עובדים
לפחות, ובין 7 מפעלים אלה יש גם מפעל שמעסיק כבר היום כ-300 עובדים
ובהמשך התפתחותו יגיע ל-500 עובדים.
2. כן רושמת הועדה בפניה את המשך
הודעתו של שר המסחר והתעשייה לאמור: "בשלב הקמה שונים נמצאים
16 מפעלי תעשייה גדולים ומתוחכמים. מפעלים אלה בצעדיהם הראשונים
יעסיקו לפחות 50 עובדים כל אחד ובמהלך תכנונם ופיתוחם יגדל
מספר המועסקים בהם.
3. כן הוחל לאחרונה בהקמת שני
מת"שים (מרכזי תעשייה) מתוך ששה המתוכננים לגליל, האחד בתפן שבין
מעלות וכרמיאל, השני - באזור מחניים.
4. החקרה למבני תעשייה השלימה הקמת
מבנים לתעשייה בהיקף כולל של 70 אלף מ"ר בכל אזורי התעשייה של ערי
הפיתוח החל מקריית-שמונה עד יקנעם. ההשקעת הכוללת במבנים היא בגובה
של 50 מיליון ל"ג דברים אלה ניתן לראותם משטח.
5. ההון החוזר שמשרד המסחר והתעשייה
מעמיד לרשות מפעלים תעשייתיים באזור א פלוס הוא בהיקף של 50% מהמחזור,
באזור א' - 30%, ובאזור ב' בהיקף של 20% מהמחזור של המפעל.
6. הועדה סומכת ידה על דרישת משרד
המסחר והתעשייה לפיה יש להתחשב במפעל אם התמריצים שהוא מקבל נמצאים
נפגעים בעקבות הרפורמה, כשם שהועדה מבקשת לקחת בחשבון זיכוי במס או
הגדלת הפטור לגבי הפרש באזורי הפיתוח, הרי שיש לנהוג כך גם לגבי
מפעלים יצרניים בגליל".

ר. דוד:

אני מציע במקום סעיף 6 את הנוסח הבא:
הועדה סומכת ידה על הצעת משרד המסחר
והתעשייה לפיה יש להעמיד הטבות ותמריצים מועדפים למפעלים המופנים
לאזורי פיתוח בכלל ולגליל בפרט.

במסגרת חוק עידוד השקעות הון החדש יש
להעדיף את המפעלים באזורי הפיתוח בשטח המיסוי, כהצעת משרד המסחר
ההתעשייה, וזה נוסף להעדפה הניתנת בחוק לפי ביצוע ייצוא.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: מוסכם.

מ. ריין:

סעיף נוסף בענין העברת תעשייה לצפון:
הועדה ממליצה לזרז העברת תעשיות
ממרכז הארץ לאזור הגליל המערבי, כפי

שהוצע לוועדה.

א. גיבלבר: למה לא לדבר בפירוש על העברת תעשי?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נכתוב: הועדה פונה לממשלה ומבקשת
לזרז את העברת מפעלי התעשייה
הצבאית ממרכז הארץ לאזור הגליל המרכזי.

י. קניג:

לפני שקוראים את הפרק הדין בחינוך
והטבות, אני מבקש לשאול אם אתם מוכנים
בהמלצות שלכם להתייחס במיוחד לענינה של צפת, להציע להקים בצפת
מרכז רוחני יהודי שיוכל למשוך דבים מבני העם היהודי.

מ. משולם:"חינוך ותרבות"

1. ועדת העבודה בדעה כי בתכנית הרב שנתית חייבת להיות המגמה להעביר מוסדות מדע והשכלה גבוהה לגליל, כדוגמת אוניברסיטת הנגב בבאר שבע.
2. הועדה מביעה חששה שאם הגורמים המוסמכים לכך לא יתנו דעתם לפיתוח מרכזי תרבות ומוסדות השכלה באזור הגליל הרי שיטנם סיכויים שחלק מן התוכניות שהוזכרו לעיל יושמו לאל והדבר עשוי להביא לתנועת אוכלוסין מן הגליל אל המרכזים העירוניים.
3. בצעד מוקדם לקראת הקמת מוסדות השכלה גבוהה חובעת הועדה לבסס ולפתח את שלוחות האוניברסיטה הפועלות מזה זמן מה בצפת, תל חי, צמח, תל-עדשים, עפולה ונצרת.
4. הועדה מציינת בסיפוק כי נקבעו תמריצים מיוחדים למשיכתם ולקליטתם של מורים באזורי פיתוח בגליל. נוסף להטבות המוזכרות לעיל, עובדי הוראה יוכלו לקבל דירות בשכירות חודשית עם אופציה לרכישה, עובדי הוראה העובר לאזור פיתוח מקבל 4 שנות ותק כהטבה וכיו

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מדובר כאן על חינוך גבוה, וחסר

החינוך היסודי והעל-יסודי. בנוסח

הקודם נאמר: "הועדה סבורה, כי למען פיתוח המושבות והאזורים
האורבניים דרושה הרחבה גדולה של השרותים, מוסדות ציבור ומוסדות
חינוך ותרבות באזור הגליל. הועדה קוראת למשרד החינוך והתרבות
להרחיב ולשפר את רשת החינוך והגנים באזור זה ולפתח את רשת בתי הספר
התיכוניים והמקצועיים.

אחרי הסעיף הזה יבוא ענין החינוך

הגבוה. נכניס סעיף 13 מהנוסח הקודם לנוסח החדש.

י. קניג:

אני מציע להוסיף: הועדה ממליצה לפני
הממשלה לבדוק אפשרויות הפיכתה של
צפת למרכז תרבותי רוחני יהודי במגמה להפכה למוקד משיכה לאוכלוסיות
גדולות.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: נכנים סעיף כזה אחרי סעיף 3.

בסעיף 4. נכתוב: על מנת לבסס את החינוך ולתחייבו, סבורה הועדה שיש למשוך כוחות הוראה מעולים. הועדה רושמת לפנייה את תכנית התמריצים כפי שנמסרה על ידי מנכ"ל משרד החינוך.

מ. משולם:

"נושאים שונים"

1. הועדה בדעה כי יש לתת עדיפות לביסוסם של משפחות המצויות במקום, ואולי אף לפני שמעבירים לאזור משפחות ממקומות אחרים בארץ.

כמו כן יש לתת את מירב הדעת לבני המקום החוזרים לביתם לאחר שרות צבאי, לאלה יש לאפשר דיור נאות ומקום עבודה."

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו:

נחקן סעיף זה ונכתוב: הועדה בדעה כי יש לתת עדיפות לביסוסם של משפחות המצויות במקום. יש לתת לבני המקום החוזרים לביתם לאחר שרות צבאי את העזרה הדרושה כדי לאפשר להם להשאר במקום ולהקלט בו.

מ. משולם:

2. הועדה מציינת בסופו כי בהחלטות הממשלה בכל הקשור בחופניות פיתוח הגליל מוזג שילובם ופיתוחם של כפרי המיעוטים המצויים באזור. הועדה מעריפה את החלטת הממשלה לפיה הטיפול בדרושים הועבר למשרדי הממשלה כמקובל לגבי אזרחיה היהודיים של המדינה."

י. קניג: מציע להוסיף לפיסקה הראשונה: ורווחת חושביהם.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: נוסף.

מ. משולם:

3. הועדה תובעת פיתוחם של שרותים בריאותיים בכל מחוזות הגליל, הקמת מרכזים רפואיים חבליים, כדי למנוע מאנשים הזקוקים לטיפול רפואי לנסוע לחיפה.

י. קניג: חסרה כאן כתובת.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: הועדה תובעת ממשרד הבריאות להמשיך ולשקוד על פיתוחם של שרותי בריאות נאותים בכל מחוזות הגליל ולהקים מרכזים רפואיים.

י. קניג: מציע להוסיף: שרותי בריאות נאותים בכפרי המיעוטים.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: נוסף.

סעיף 4 נמחק, יש בענין זה הצעה לסדר היום. סעיף 5 נמחק.

חסר סעיף מסכם שמדבר על קליטת עליה באזור, על הסברה ברחבי הארץ. צריכה להיות פנייה למשרד הקליטה ולהתאחדויות עולים להפנות יותר עולים לגליל ולסייע להם להשתרש במקום. צריך להמליץ להגביר את ההסברה ברחבי הארץ ובמיוחד בכלי התקשורת הממלכתיים כדי להגביר את התודעה לפיתוח הגליל ולעודד חושבים ממרכז הארץ להעתיק מושבם לגליל.

אני מבקשת ממר אדלר להציע לי נוסח

להמלצה בענין העליה.

בסעיף המסכם נכתוב: הועדה פונה למשרד לקליטת העליה ולסוכנות היהודית להגביר המאמצים ולהכין תוכניות מיוחדות להפניית עולים לגליל, ולשתף את הקהילות היהודיות בתפוצות ואת התאחדויות העולים בביצוע משימה זאת.

חודה למוזמנים.

ועדת הכנסת החליטה להקים ועדה משותפת לועדת העבודה וועדת הפנים ואיכות הסביבה לדיון בהצעה לסדר היום של תה כ בועד מואב על הבנייה בחולות ראשון לציון. ועדת הפנים שולחת לועדה המשותפת את חברי הכנסת מואב, בארי, גיבלבר, קורן ויוסף תמיר. ועדת העבודה החליטה שחבריה בועדה המשותפת יהיו חברי הכנסת אבטבי, אמיר, זיידל, שמעוני ועוד חבר כנסת מסיעת הליכוד. אני מבקשת להודיע למזכיר הועדה מי יהיה חבר הכנסת מסיעת הליכוד בועדה המשותפת.

הישיבה ננעלה בשעה 13.15.